

Salamoné. Isten! Add törvényeidet a királynak, és igazságodat a király fiának,² hogy igazságosan ítélje népedet, és törvényesen az elesetteket.³ Teremjenek a hegyek békét a népnek, és a halmok igazságot!⁴ Szolgáltasson igazságot a nép elesettjeinek, segítse meg a szegényeket, de tiporja el az elnyomókat!⁵ Éljen addig, míg nap és hold lesz, nemzedékről nemzedékre!⁶ Mint amikor eső hull a rétre, és zápor áztatja a földet:⁷ úgy virágozzék napjaiban az igazság, és legyen nagy békesség, amíg meg nem szűnik a hold.⁸ Uralkodjék tengertől tengerig, és a Folyamtól a föld széléig.⁹ Hajtsanak térdet előtte a pusztalakók, nyalják a port ellenségei!¹⁰ Tarsisnak és a szigeteknek királyai hozzanak ajándékot, Sába és Szeba királyai fizessenek adót!¹¹ Boruljon le előtte minden király, őt szolgálja minden nemzet!¹² Mert megmenti a segítséget kérő szegényt és az elesettet, akinek nincsen támasza.¹³ Megmenti a nincstelent és a szegényt, a szegény embereket megsegíti.¹⁴ Elnyomástól és erőszaktól megváltja őket, mert drága számára a vérük.¹⁵ Éljen ő, és adjanak neki sábai aranyat, imádkozzanak érte szüntelen, és áldják őt mindennap!¹⁶ Legyen bőven gabona az országban, a hegyek tetején hullámozó kalászkok legyenek olyanok, mint a Libánon; virágozzanak a városok, mint földön a fű!¹⁷ Maradjon meg neve örökké, terjedjen híre, amíg a nap ragyog! Nevével mondjanak egymásra áldást; mondja őt boldognak minden nép!¹⁸ Áldott az Úristen, Izrael Istene! Egyedül ő tud csodákat tenni!¹⁹ Áldott legyen dicső neve örökre, töltse be dicsősége az egész földet! Amen, ámen.

Kedves Testvéreim!

Vízkereszt ünnepe van. Minden évben ilyenkor megkérdem a hittanosaimat, hogy mire emlékeznek az elmúlt évekből: mit ünneplünk vízkeresztkor. És minden évben oda lyukadunk ki, hogy újra elmondom, mert valami ugyan „dereng három királyokról, de az biztosan nem lehet, mert az karácsony... és egyébként is mintha több minden is lenne... de a karácsonyfát ilyenkor kell leszedni... de mi nem szedjük még le...”

Miután istentiszteleten is minden évben elmondom így azt feltételezem, hogy mindenki tudja, de úgy készültem, hogy azért hátha van egy valaki, aki nem, így az ő kedvéért mégis megosztom.

Induljunk ki a hittanosok által sokat emlegetett karácsonyfa leszedés időpontjából. Nem csupán azért szedjük le hagyományosan ilyenkor a fát, mert az hullat, hanem azért, mert ezzel jelezzük, hogy vége van az ünnepnek. A díszeket elrakjuk, lassan visszaáll minden a régi kerékvágásba, az ünnep lecsengett, és már előre tekintünk, vajon mit hoz ez az év? A díszek dobozba kerülnek, de vajon dobozoljuk-e a karácsony üzenetét is ezzel együtt? Karácsonykor azt ünnepejük, hogy Isten teljesítette ígérését, és elküldte a szabadítót, azt a Jézus Krisztust, akiben maga Isten jelent meg ebben a világban. És bár akik ránéztek, csupán egy kisgyermeket láttak, mégis felismerték benne az Urat.

Vízkereszt ünnepe kapcsán három ígét szoktunk emlegetni. A három ige első ránézésre független egymástól: a napkeleti bölcsek látogatása, a kánai menyegző története és Jézus megkeresztelése. Mi ez utóbbi miatt nevezzük vízkeresztnek ezt az ünnepet. De mi a köze a három ígének egymáshoz. Egy közös van csupán bennük: maga Jézus, és az, hogy ezek a történetek megmutatják ki is ő valójában. Isten dicsősége megjelenik, megmutatkozik ebben a világban, erről szól vízkereszt, azaz epifánia ünnepe. Jézus megkeresztelésekor hang hallatszik a mennyből: ez az én szeretett fiam... Elég egyértelmű kijelentés. Az első csoda esetében azt írja János: Jézus így mutatta meg dicsőségét, és a tanítványok hittek benne. A harmadik esetben pedig, a napkeleti bölcsek, akik a pogány világból érkezve meglátták, felismerték abban a kisgyermekben az Urat és királyt. Ez derül ki ugyanis abból, hogy „leborulva imádták őt” és átadták az egyébként királyoknak járó ajándékaikat: aranyat, tömjént, mirhát. A közhiedelemmel ellentétben ugyanakkor ők nem királyok voltak, de annyi igaz, hogy hazájukban nagy megbecsülésnek örvendtek, és az uralkodókkal szinte azonos tisztelet övezte őket. Mai nyelvezettel úgy lehetne mondani, hogy király jók voltak, akikre még a királyok is hallgattak. Érdekes megfigyelni a történetükben, hogy maga Heródes sem kételkedik a szavukban, sőt, figyeljük csak meg, nyugtalan lesz, mert olyan dolgot tudott meg, amit nem szeretett volna: „Hol van a zsidók királya, aki most született? Mert láttuk az ő csillagát, amikor feltűnt, és eljöttünk, hogy imádjuk őt.”³ Amikor ezt Heródes király meghallotta, nyugtalanság fogta el, és vele együtt az egész Jeruzsálemet.⁴ Összehívatta a nép valamennyi főpapját és írástudóját, és megkérdezte tőlük, hol kell megszületnie a Krisztusnak.

A vízkereszt arról szól, hogy felismerem Jézusban az én életem királyát. És nem csak felismerem, hanem elismerem az ő uralmát, és leborulva imádom őt. Sőt tovább megyek, mert hirdetem az ő királyságát.

A mai nap igéje a 72. zsoltár. Úgy is nevezik a Királyzsoltár. Nem azért, mert ez lenne a legjobb, legszebb zsoltár, hanem azért, mert a királyról szól. A királyról, aki igazságot, békességet hoz, akinek uralkodását bőség és virágzás jellemzi.

Nem élünk királyságban, ódivatú rendszernek tekintjük, meghaladtuk már – mondjuk. És valóban, ahogy napjainkban a névleges királyságok működnek, nem is biztos, hogy hiányzik. Viszont egy dolgot elfelejtettünk a demokrácia iránti elköteleződésünkkel, amire a királyság intézménye talán figyelmeztetett régen.

A zsidóság életében nem volt mindig király. Sokáig nem volt uralkodó a zsidó nép élén. Miért? Nem azért mert annyire demokratikusak lettek volna, hanem azért, mert a zsidó népet nem egy király vezette, hanem maga az Isten. Ezt élték át a pusztai vándorlás során, amikor felhő és tűzoszlop formájában ment előttük, láthatóan, kézzel foghatóan tapasztalták meg ekkor az ő jelenlétét, bár közvetítőül Mózeszt választották, mert csak ő bírta elviselni Isten jelenlétét. Aztán később Izrael népe királyt kívánt, mert olyan akart lenni, mint minden más nép, és Isten végül megengedte, hogy legyen uralkodó, de miután a nép választása Saul személyében nem hozott túl nagy sikert, Dávidot már maga Isten választotta ki, hogy legyen az ő földi helytartója, kormányzó, de folyamatosan szem előtt tartva azt, hogy a nép fölötti egyedüli úr, maga Isten.

Ha megfigyeljük a Salamon király által megfogalmazott zsoltárt, akkor éppen ez fejeződik ki az első sorokban: *Isten! Add törvényeidet a királynak, és igazságodat a király fiának, ² hogy igazságosan ítélje népedet, és törvényesen az elesetteket.*

Tehát minden más néppel ellentétben nem a király adja a törvényt, hanem Isten adja a királynak. Nem a földi uralkodó szolgálta igazságot, hanem maga Isten teszi ezt a királyon keresztül.

Érdemes ezt a zsoltárt elolvasni néhányszor. Ha ezt tesszük, akkor megláthatjuk, hogy itt egy király imádkozik egy olyan királyért, aki nála nagyobb, igazságosabb, bölcsőbb, akinek idejében teljes békesség van az országban. Ha megnézzük, akkor aki imádkozza Salamon, akkoról azt tartotta a nép, hogy nála nagyobb, igazságosabb, bölcsőbb király nem volt, és akinek idejében az ország békéje megkérdőjelezhetetlen volt. Tehát visszatekintve azt kell meglátni ebben a zsoltárban, hogy olyan valakiről szól, aki nagyobb a legnagyobb földi királynál. Márpedig ilyen csak egy lehet: a messiás. Az az uralkodó, aki nem politikai hatalommal, hanem valami egészen más hatalommal érkezik. Akinek uralma nem csak a zsidó népre terjed ki, hanem az egész világra tengertől-tengerig, aki nem csak néhány évig, évtizedig uralkodik, hanem amíg nap és hold lesz.

Nem véletlenül lett ez a zsoltár vízkereszt ünnepének zsoltára már az első századoktól kezdve, a keresztyén egyházban. Mert ez a zsoltár Jézus királyságáról szól. Arról az uralomról, amely nem politikai jellegű, amelynek sem időbeli, sem térbeli korlátjai nincsenek. Arról az Uralomról, amelynek, ha az ember alárendeli önmagát, akkor az egész élete értelmet és célt kap.

Amikor Jézus azt mondta, hogy keressétek először az Isten országát és igazságát, akkor éppen erről beszélt. Mert ennek kellene legelsőnek lennie. És mit teszünk mi ehelyett?

A héten láthattam Pieter Bruegel flamand festő képeit. Nagyon megfogott egy alkotás. Első ránézésre a képen nincs semmi különös. Ez is egy a falusi életképeket ábrázoló jól ismert Bruegel képek közül. Egy falu, ahol mindenki el van havazva, igaz ez a szó valódi értelmében is, mert a képen havazik. Mindenki teszi a dolgát, csak a kép bal alsó sarkában látszik némi tétlenség, ott mintha néhány ember nézelődne. Egy gyermekét a kezében tartó anyát bámulják. Néhányan mintha épp elbotlottak volna a küszöbön, a térdükön állnak. A festő Jézus születését ábrázolja így. Pont úgy, ahogyan ma is viszonyulnak hozzá az emberek. Néhány érdeklődő, a többiek meg élnek a mindennapokat.

A karácsony arról szól, hogy észrevesszük-e a csodát, azt a csodát, hogy Isten közénk jött, velünk van: Immánuel. A vízkereszt arról szól, hogy észrevesszük-e a mi királyunkat, a hétköznapiakban is. Akkor is, amikor már nem róla szólnak a díszek, nem őt hirdetik a fények.

A napkeleti bölcsek visszaindultak hazájukba. És bizonyára beszámoltak róla, hogy mit láttak, hogy kivel találkoztak. Ők távolról jöve felismerték a királyok királyát, az uraknak urát, sokan, akik ott voltak a közelben nem is tudták, hogy mi történt. Hogy életük Ura és megváltója épp a szomszéd szobájában van.

Tegyük el a díszeket a dobozba, de ne zárjuk be szívünk karácsonyi szegletébe Jézus Krisztust, hanem engedjük, hogy átvegye az uralmat, hogy múljon a sötétség, és az igazi világosság beragyoghassa az életünket.

A napkeleti bölcsek azt mondják királyok. Általában kijavítom ezt a tévedést, ahogy ma is elmondtam. De azért egy dologra mégiscsak jó lehet ez a legenda. Mert mi mindnyájan azt gondoljuk királyok vagyunk. Mi vagyunk a mi életünk urai. De ahogy ezek a napkeleti „királyok” le tudtam borulni és imádták a királyok királyát, úgy mi is boruljunk le ma és imádjuk őt, ahogyan a róla szóló zsoltárban teszi Salamon: ¹⁸ *Áldott az ÚRisten, Izrael Istene! Egyedül ő tud csodákat tenni!* ¹⁹ *Áldott legyen dicső neve örökre, töltsé be dicsősége az egész földet! Amen, ámen.*